

අවදානම් කළමනාකරණය

අවදානම යනු කුමක්ද? (What is “Risk” ?)

- ❖ ඔබගේ අරමුණු කෙරෙහි අවිනිශ්චිතතාවයේ බලපෑමයි. (The effect of uncertainty you objectives) – ISO 31000 , 2018
- ❖ ඔබගේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමේ හැකියාවට හානිකර , වැළැක්වීමට, ප්‍රමාද කිරීමට හෝ වැඩි දියුණු කල හැකි ඕනෑම දෙයකි.
- ❖ අවදානම මගින් අරමුණු කෙරෙහි ධනාත්මක හෝ සෘණාත්මක බලපෑමක් ඇති විය හැකිය. නැතහොත් අවදානම තර්ජනයක් හෝ අවස්ථාවක් විය හැකිය.
- ❖ අප කරන සෑම දෙයකම අවදානමක් පවතී.

අවදානම පිළිබඳව අප දැනුවත් විය යුත්තේ ඇයි?

- ❖ අවදානම යනු අප සැලකිය යුතු දිනපතා මුහුණ දෙන දෙයක් වීම.
- ❖ අපගේ දෛනික වැඩ කරන ජීවිතයේ මෙන්ම පෞද්ගලික වශයෙන්ද අප සියලු දෙනා අවදානම කළමනාකරණය කල යුතු බව දැනුවත් විය යුතු වීම.
- ❖ අවදානම සහ ප්‍රතිලාභ අතර අන්‍යෝන්‍ය සම්බන්ධතාවයක් පැවතීම.
- ❖ සමාන්‍යයෙන් වැඩි අවදානම මගින් වැඩි ප්‍රතිලාභ ලැබේ. නමුත් සෑම විටම මෙය සත්‍ය නොවේ.
- ❖ ඔබ වැඩි ප්‍රතිලාභ අඩු අවදානමක් මත බලාපොරොත්තු වේ.

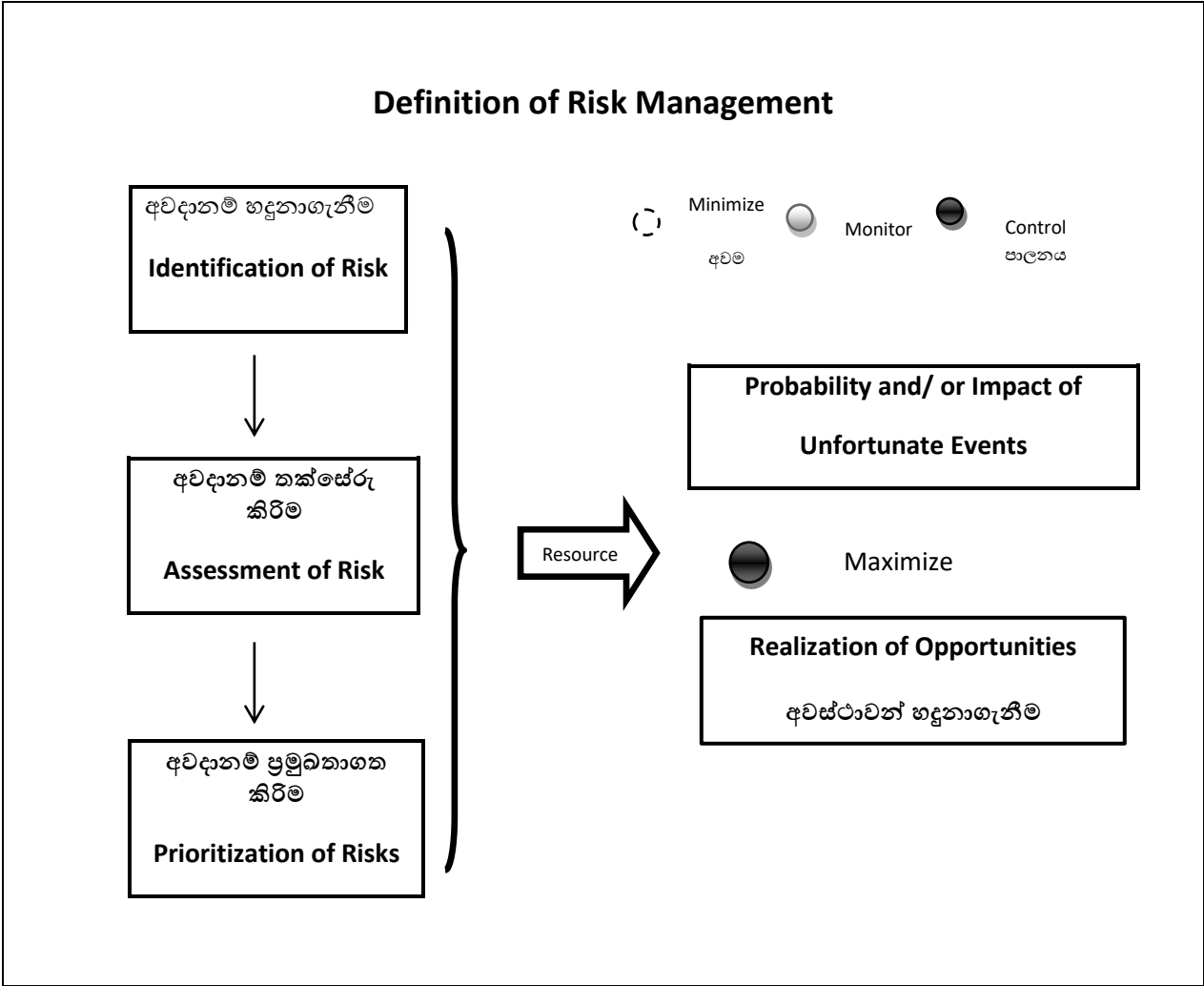
අවදානම සඳහා උදාහරණ

- ❖ කීර්තියට හෝ වෙළඳ නාමයට හානි කිරීම- (Damage to Reputation or Brand)
- ❖ සයිබර් අපරාධ - (Cyber-Crime)
- ❖ දේශපාලන අවදානම - (Political Risk)
- ❖ ත්‍රස්තවාදය - (Terrorism)
- ❖ ඩිජිටල් මුදල් - (Digital Currency)
- ❖ බෝ වෙන රෝග -(Infections Diseases)
- ❖ ආර්ථික පසුබෑම - (Economic Downturn)

අවදානම් කළමනාකරණය නිර්වචන - (Definition of Risk Management)

- ❖ අවදානමක් සම්බන්ධයෙන් සංවිධානයක් මෙහෙයවීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා සම්බන්ධීකරණ කටයුතු සිදු කිරීම. (Coordinated activities to direct and control an Organization with regard to risk) - ISO 31000 : 2018
- ❖ ‘‘පිළිගත හැකි අවශේෂ අවදානමක් තුළ සැලසුම්ගත අරමුණු සාක්ෂාත් කරගනු ඇතැයි යන විශ්වාසය සපයන ක්‍රියාවලියකි.’’ - ISO 31000:2009
- ❖ අවදානම් කළමනාකරණය යනු අවාසනාවන්ත සිදුවීම්වල සම්භාවිතාව හෝ බලපෑම අවම කිරීම , අධීක්ෂණය කිරීම සහ පාලනය කිරීම සඳහා සම්පත් සම්බන්ධීකරණය හා ආර්ථික වශයෙන් යෙදවීමෙන් පසුව අවදානම් හඳුනාගැනීම, ඇගයීම හා ප්‍රමුඛතාවය ලබාදීම හෝ අවස්ථාවන් සාක්ෂාත් කර ගැනීම උපරිම කිරීමයි.

-Ref:Wikipedia.org

අවදානම් කළමනාකරණය භාවිතා වන අවස්ථා - (Application of Risk Management)

- ❖ ව්‍යාපෘති කළමනාකරණ කටයුතු සඳහා - For Project Management Activities
- ❖ යුධ කටයුතු සඳහා - For Military Activities
- ❖ ඉඩ කළමනාකරණය සඳහා - For Space Management
- ❖ වෛද්‍ය කටයුතු සඳහා - For Medical Activities
- ❖ ඉංජිනේරුමය කටයුතු සඳහා - For Engineering Activities
- ❖ බලාගාර කටයුතු සඳහා - For Plant operation Activities
- ❖ ආරක්ෂණ කටයුතු සඳහා - For Safety Activities
- ❖ මූල්‍ය කටයුතු සඳහා - For Financial Activities
- ❖ විගණන කටයුතු සඳහා - For Audit activities

අවදානම් කළමනාකරණ මූලධර්ම - (Risk Management Principles)

අවදානම් කළමනාකරණය යනු සංවිධානයේ අරමුණු පිරිවැය සඵලදායී ලෙස ඉටු කිරීම උත්තේජනය කරවන කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියක් ලෙසද හඳුනාගත හැකිය. ඒ අනුව අවදානම් කළමනාකරණයේ පරමාර්ථය වන්නේ වටිනාකම් නිර්මාණය කිරීම සහ ආරක්ෂා කිරීමයි. (Creation and Protection Values)

අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියක් වටිනාකම් නිර්මාණය කිරීම හා ආරක්ෂා කිරීම සඳහා සංවිධානවලට සහය වන්නේ කෙසේද සහ එහි ප්‍රතිපලයක් වශයෙන් ආයතනික අරමුණු සාක්ෂාත් කරගන්නේ කෙසේද යන ප්‍රශ්නවලට පිළිතුරු සැපයීමට අමතරව සංවිධානවලට අනුගමනය කල හැකි මූලධර්ම 08 ක් ISO 31000 (2018) ප්‍රමිතිය මගින් යෝජනා කර ඇත. එනම්,

1. ඒකාබද්ධ බව (Integrity) - සංවිධානයේ සියලුම ක්‍රියාකාරකම් සමඟ අවදානම් කළමනාකරණය ඒකාබද්ධ කිරීම.
2. ව්‍යුහගත සහ විස්තීර්ණ බව (Structured and Comprehensive) - ව්‍යුහාත්මක හා පුළුල් ප්‍රවේශයන් මත අවදානම් කළමනාකරණය ස්ථාපිත කිරීම.
3. අභිරුචිකරණය (Customization) - අවදානම් කළමනාකරණය ආයතනික අරමුණු සමඟ සම්බන්ධ වී ඇති අතර එය සංවිධානයේ සංදර්භයට (Organization’s Context) ගැලපෙන පරිදි සකස්කර ඇත.
4. ඇතුලත් බව (Inclusive) - අවදානම් කළමනාකරණයට අවශ්‍ය පාර්ශවකරුවන් ඇතුලත් වන අතර ඔවුන්ගේ දැනුම , අදහස් සහ අවබෝධය සැලකිල්ලට ගනී.
5. ගතික බව (Dynamic) - අභ්‍යන්තර හා බාහිර වෙනස්කම් දෙකම සිදුවන බව සැලකිල්ලට ගෙන අවදානම් කළමනාකරණයේදී එම වෙනස්කම් නිසි ලෙස හඳුනාගෙන ඒවාට ප්‍රතිචාර දැක්විය හැකි වීම.
6. පවතින හොඳම තොරතුර බව (Best Available Information) - සපයන ලද ඓතිහාසික , වර්තමාන තොරතුරු සහ අනාගත අපේක්ෂාවන් සම්බන්ධයෙන් යම් සීමාවන් සහ අවිනිශ්චිතතාවයන් අවදානම් කළමනාකරණයට අදාල කර ගැනීම.
7. මානව හා සංස්කෘතික සාධක භාවිතය (Usage of Human and Cultural Factors) - මිනිස් හැසිරීම් සහ සංස්කෘතිය විශාල වශයෙන් අවදානමට බලපෑම් කරයි. එබැවින් මෙම ලක්ෂණ දෙකට අදාල සියලුම අංශ සැලකිල්ලට ගනිමින් අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම.
8. අඛණ්ඩව වැඩි දියුණු කල යුතු බව (Continuous Improvement) - සංවිධානයේ අවදානම් කළමනාකරණය අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීම. (Reference : ISO 31000 : 2018)

අවදානම් සංස්කෘතිය (Risk Culture)

අවදානම් කළමනාකරණ මූලධර්මයන් ආයතනයක් තුල අවදානම් සංස්කෘතියක් නිර්මාණය කිරීමට ද උපකාරී වේ.

අවදානම් සංස්කෘතිය පිළිබඳ සංකල්පය සාපේක්ෂව නව එකක් වන අතර 2008 මූල්‍ය අර්බුදයෙන් පසුව සෙමෙන් ජනතාවගේ අවධානයට යොමු වූ කරුණකි.

අවදානම් සංස්කෘතිය වැදගත් වන්නේ ඇයි?

1. සියලු සංවිධාන, නිසි එකක් හෝ දුර්වල එකක් හෝ වේවා කුමන ආකාරයෙන් හෝ අවදානම් සංස්කෘතියක් සඳහා අනුගත වී ඇත. නිසි සංස්කෘතියක් බොහෝ දුරට නිවැරදි අවදානම් ප්‍රතිඵලයක් කරා යොමු කරනු ඇති අතර දුර්වල අවදානම් සංස්කෘතියක් අඩු සතුටුදායක ප්‍රතිඵලයක් කරා යොමු කරයි. තවද, සංවිධානයේ අවදානම් සංස්කෘතිය දිගුකාලීනව සංවිධානයේ සාර්ථකත්වයට උපකාරී වනු හෝ එය වලක්වනු ලබනු ඇත. නැතහොත් එමගින් සංවිධානය විසින් වටිනාකම් නිර්මාණය කර ඒවා ආරක්ෂා කරනු ඇත්ද යන්න තීරණය කරයි.

2. වේතනාත්විතව හෝ අවශ්‍ය තරමට දැනුම හා විශේෂඥතාවය නොමැති වීම හේතුවෙන්, සංවිධාන විසින් එහි නීති, රාමු සහ ක්‍රියාවලීන් සංවර්ධනය කිරීම සඳහා සැලකිය යුතු කාලයක් හා සම්පත් ප්‍රමාණයක් වැය කිරීමෙන් පසුව ඒවා වැරදි ලෙස වටහා ගෙන ඇති බව සහ නිසි ලෙස යොදා ගෙන නොමැති බව අවබෝධ කර ගනු ලබයි.

අවදානම් කළමනාකරණ කටයුතු සංවිධානයේ ක්‍රියාකාරකම් හා ඒකාබද්ධ කල හැක්කේ කෙසේද?

අවදානම් කළමනාකරණය ඒකාබද්ධ කිරීම ඇතැම් විට දුෂ්කර විය හැක්කේ එය ආයතනික ව්‍යුහය සහ සන්දර්භය පිළිබඳ අවබෝධය මත රඳා පවතින බැවිනි. සංවිධානයේ අභිප්‍රායන්, ඉලක්ක, අරමුණු සහ සංකීර්ණත්වය අනුව ආයතනික ව්‍යුහයන් වෙනස් වේ.

සංවිධානයේ මෙහෙයුම් හා ක්‍රියාකාරකම් සමඟ අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය ඒකාබද්ධ කිරීමේ වාසි

1. නිසි ලෙස නිර්මාණය කර ක්‍රියාත්මක කරන ලද අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවක් සංවිධාන සතු නම් එමගින් අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය සංවිධානයේ තීරණ ගැනීම ඇතුළුව සියලුම ක්‍රියාකාරකම්වල කොටසක් බවට පත්වෙන බවට සහතික වන අතර බාහිර හා අභ්‍යන්තර සන්දර්භවල වෙනස්කම් ප්‍රමාණවත් ලෙස ග්‍රහණය කර ගනු ලබයි .

2.අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවේ යෝග්‍යතාවය, ප්‍රමාණවත්භාවය, සඵලදායීතාවය සහ අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලිය ඒකාබද්ධ කරන ආකාරය අඛණ්ඩව වැඩිදියුණු කිරීමට සංවිධාන වලට හැකි වේ.

3.අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියක් සංවිධාන සතු වේ නම් එය කළමනාකරණයේ සහ තීරණ ගැනීමේ අනිවාර්ය අංගයක් වන අතර එය සංවිධානයේ ව්‍යුහය, මෙහෙයුම් සහ ක්‍රියාවලීන් සමඟ ඒකාබද්ධ වේ. සංවිධානයක අවදානම් කළමනාකරණය ඒකාබද්ධ කිරීම ක්‍රියාකාරී හා ගතික ක්‍රියාවලියක් වන අතර ඒ සඳහා විශ්වීය සූත්‍රයක් නොමැති නමුත් සංවිධානයේ අවශ්‍යතා හා සංස්කෘතියට අනුව සකස් කළ යුතුවේ. එබැවින් අවදානම් කළමනාකරණය ආයතනික අභිප්‍රායන් , පාලනය, නායකත්වය සහ කැපවීම, උපාය මාර්ග, අරමුණු සහ මෙහෙයුම් වල කොටසක් විය යුතු අතර හුදෙකලා නොවිය යුතුය.

සංවිධානයට වඩාත්ම සුදුසු අවදානම් කළමනාකරණ රාමුවක් තෝරා ගැනීමට පෙර, ඉහළ කළමනාකාරීත්වය විසින් ආයතනය මුහුණ දෙන හෝ අනාගතයේදී මුහුණ දිය හැකි විභව අවදානම් වර්ග හඳුනාගත යුතුය. සංවිධානයේ ස්වභාවය සහ වර්ගය මත පදනම්ව, එය ක්‍රියාත්මක වන කර්මාන්තය සහ එහි ඵද්නොදා මෙහෙයුම් හා ක්‍රියාකාරකම්, අවදානම් කළමනාකරණ රාමුව සහ ක්‍රියාවලීන් එකිනෙකින් වෙනස් විය හැක.

අවදානම් කළමනාකරණ පියවරයන් - (Steps Of Risk Management)

- 01.අවදානම් කළමනාකරණය සැලසුම් කිරීම - (Planning of risk Management)
- 02.අවදානම් හඳුනා ගැනීම - (Identification of Risk)
- 03.අවදානම් විශ්ලේෂණය - (Analyzing of Risk)
- 04.අවදානම් ඇගයීම - (Evaluation of Risk)
- 05.අවදානම් ප්‍රතිකර්ම සැලසුම් කිරීම – (Planning of Risk Treatments)

06.සන්නිවේදනය හා උපදේශණය - (Communication and Consultation)

07.පටිගත කිරීම හා වාර්තා කිරීම - (Recording and Reporting)

08.අධීක්ෂණය හා සමාලෝචනය - (Monitoring and Reviewing)

01. අවදානම් කළමනාකරණය සැලසුම් කිරීම.

- මෙම පියවරේදී   →   නියමයන් සහ අර්ථ දැක්වීම් (Terms and Definitions)
- භූමිකාවන් හා වගකීම් (Roles and Responsibilities)
- මෙවලම් හා ආකෘති (Tools and Templates)

හඳුනාගත යුතුය.

02.අවදානම් හඳුනාගැනීම

අවදානම් හඳුනාගැනීම ක්‍රමානුකූල හා විධිමත් ක්‍රියාවලියකි. එය වඩාත්ම සුදුසු වන්නේ කණ්ඩායම් පරිසරයක් තුළ සිදු කිරීමයි. මෙම ක්‍රියාවලිය තුළ පුළුල් පරාසයක පුද්ගලයින් සහභාගිවේ. එනම් කළමනාකරුවන් සේවකයින් පාරිභෝගිකයින් සහ වෙනත් පාර්ශවකරුවන් සහභාගි කර ගත යුතු වේ.

- ❖ සංවිධානයේ අරමුණු සාක්ෂාත් කර ගැනීමට උපකාරීවන හෝ වලක්වාගත හැකි අවදානම් සොයා ගැනීම, හඳුනා ගැනීම හා විස්තර කිරීම.
- ❖ අවදානම් හඳුනා ගැනීමේදී අදාළ සුදුසු සහ යාවත්කාලීන තොරතුරු වැදගත්වේ.
- ❖ හඳුනා නොගත් අවදානමක් යනු විශ්ලේෂණය නොකළ ඇගයීමට ලක් නොකළ අවදානමකි.

අවදානම් හඳුනා ගැනීමට භාවිතා කරන උපක්‍රම (Strategies Used To Identify Risk)

බුද්ධි කලම්භනය (Brainstorming)

බුද්ධි කලම්භනය යනු කණ්ඩායම් නිර්මාණාත්මක තාක්ෂණයකි. එය ගැටළු විසඳීම සහ නව්‍යකරණය සඳහා නව අදහස් ජනනය කිරීමට ඉක්මන් හා පහසු ක්‍රමයකි. එහි සාමාජිකයින් විසින් ස්වයංසිද්ධව දායක වන අදහස් ලැයිස්තුවක් එක්රැස් කිරීම මගින් නිශ්චිත ගැටලුවකට නිගමනයක් සොයා ගැනීමට උත්සාහ කරනු ලැබේ. මිනිසුන්ට වඩාත් නිදහසේ සිතීමට හැකි අතර ඔවුන් හැකි තරම් ස්වයංසිද්ධ නව අදහස් යෝජනා කරයි. අවධානය යොමු වන්නේ ගුණාත්මක භාවයට වඩා ප්‍රමාණයට ය, ඉලක්කය වන්නේ කෙටි කාලයක් තුළ හැකි තරම් අදහස් ජනනය කිරීමයි. උපකල්පනය නම් ජනනය වන අදහස් ගණන වැඩි වන තරමට නව්‍යතාවන් හා පලදායී විසඳුමක් බිහි කිරීමේ අවස්ථාව වැඩි වීමයි. විකල්ප මොළය සැකසීමේ ක්‍රම අවශ්‍ය විටෙක ප්‍රවේශය වෙනස් කිරීමට පහසුකම් සපයන්නන්ට ඉඩ දෙයි. සියලු අදහස් විවේචන නොමැතිව සටහන් කර ඇති අතර මොළය සැකසීමේ සැසිවාරයෙන් පසුව අදහස් ඇගයීමට ලක් කෙරේ.

මූල හේතු විශ්ලේෂණය (Root Cause Analysis)

මූල හේතු විශ්ලේෂණය (RCA) යනු ගැටළු හෝ සිදුවීම්වල මූල හේතු හඳුනා ගැනීම අරමුණු කරගත් ගැටළු විසඳීමේ ක්‍රමයකි. RCA පදනම් වී ඇත්තේ ගැටළු නිරාකරණය කර ගැනීමට හෝ තුරන් කිරීමට මූල හේතු හඳුනා ගැනීමට උත්සාහ කිරීමෙන් ගැටලු වඩාත් හොඳින් විසඳෙනු ඇතැයි යන විශ්වාසය මතය. ගැටලුවක රෝග

ලක්ෂණ වලට ප්‍රතිකාර කරනවාට වඩා මූල හේතු මත නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග ගැනීම වඩාත් පලදායී වේ. පලදායී වීමට නම්, RCA ක්‍රමානුකූලව සිදු කළ යුතු අතර සාක්ෂි මගින් නිගමනවලට සහාය විය යුතුය. ඕනෑම ගැටලුවකට සාමාන්‍යයෙන් එකකට වඩා වැඩි හේතු ඇති අතර එම නිසා නිවැරදි කිරීමේ ක්‍රියාමාර්ග එකකට වඩා තිබිය හැකිය.

SWOT Analyzing (ශක්තීන්, දුර්වලතා, අවස්ථාවන් හා තර්ජන)

SWOT විශ්ලේෂණයක් මගින් අභ්‍යන්තර ශක්තීන් හා දුර්වලතා සහ සංවිධානයේ පරිසරය තුළ ඇති බාහිර අවස්ථා සහ තර්ජන ඇගයීමට ලක් කරයි. අභ්‍යන්තර විශ්ලේෂණය මගින් සම්පත්, හැකියාවන්, මූලික නිපුණතා සහ තරඟකාරී වාසි හඳුනා ගන්නා අතර මූල්‍ය, කළමනාකරණය, යටිතල පහසුකම්, ප්‍රසම්පාදනය, නිෂ්පාදනය, බෙදා හැරීම, අලෙවිකරණය, පිළිගත් සාධක සහ නව්‍යකරණයන් සමාලෝචනය කිරීම සඳහා ක්‍රියාකාරී ප්‍රවේශයක් භාවිතා කරයි. තරඟකාරී වාසි වල ප්‍රභවය හඳුනා ගැනීමේදී අභ්‍යන්තර විශ්ලේෂණය ඉතා වැදගත් වේ. එය තරඟකාරීව සිටීම සඳහා සංවර්ධනය කළ යුතු සම්පත් පෙන්වා දෙයි. බාහිර විශ්ලේෂණය මගින් තරඟකරුවන්ගේ පරිසරය, කර්මාන්ත පරිසරය සහ සාමාන්‍ය පරිසරය දෙස බැලීමෙන් වෙළඳපල අවස්ථා සහ තර්ජන හඳුනා ගනී. තරඟකරුවන්ගේ පරිසරය යනු එක් එක් ප්‍රතිවාදී සමාගමක සම්පත් හා ක්‍රියාකාරකම් විශ්ලේෂණය කිරීමයි. තරඟකාරී එදිරිවාදිකම්, නවකයින්, සැපයුම්කරුවන්, ගැනුම්කරුවන් සහ නිෂ්පාදන ආදේශනය යන බලවේග පහේ රාමුව හරහා කර්මාන්ත පරිසරය සමාලෝචනය කෙරේ. දේශපාලන, ආර්ථික, සමාජ-සංස්කෘතික, තාක්ෂණික, පාරිසරික, ජන විකාශන, සදාචාරාත්මක හා නියාමන ඇඟවුම් අනුව බාහිර පරිසරය විශ්ලේෂණය කෙරේ. SWOT විශ්ලේෂණයක පරමාර්ථය වන්නේ සංවිධානයකට එහි පරිසරය පිළිබඳ දැනුම භාවිතා කිරීම සහ ඒ අනුව එහි උපාය මාර්ග සකස් කිරීමයි.

අවදානම් ලේඛණය (Risk Register)

අවදානම් හඳුනා ගැනීමේ ක්‍රියාවලිය මගින් හඳුනාගත් අවදානම් ඇතුළත් කර සකසන ලේඛනයකි. මෙසේ ලේඛනගත කල අවදානම් ප්‍රමුඛතා ගත කර මෙම අවදානම් සඳහා ක්‍රියාකිරීමට ක්‍රියාකාරී සැලැස්මක් සකස් කල යුතුය

03. අවදානම් විශ්ලේෂණය (Analyzing of Risk)

මෙම පියවරේදී හඳුනාගත් එක් එක් අවදානම් සංවිධානය විසින් විශ්ලේෂණය කල යුතුය. අවදානම් විශ්ලේෂණයෙන් පසුව තීරණය කරනු ලබන අවදානම් මට්ටම මත පදනම්ව, අවදානම් පිළිගත හැකිද නැද්ද යන්න නිර්වචනය කිරීමට සංවිධානයට හැකිවේ. එහිදී අවදානම පිළිගත නොහැකි යැයි පෙනේ නම්, පිළිගත හැකි අවදානම් මට්ටමට අනුරූප වන පරිදි අවදානම වෙනස් කිරීමට සංවිධානයට පියවර ගත හැකිය. එක් එක් අවදානම මෙහි ප්‍රතිවිපාක සහ සම්භාවිතාව සලකා බැලීමට සංවිධානය විධිමත් ක්‍රමවේදයක් භාවිතා කල යුතු අතර, මෙම ශිල්පීය ක්‍රම තත්වයන් සහ අපේක්ෂිත භාවිතය මත පදනම්ව ගුණාත්මක, අර්ධ ප්‍රමාණාත්මකව, ප්‍රමාණාත්මක හෝ එහි සංයෝජකයක් විය හැකිය.

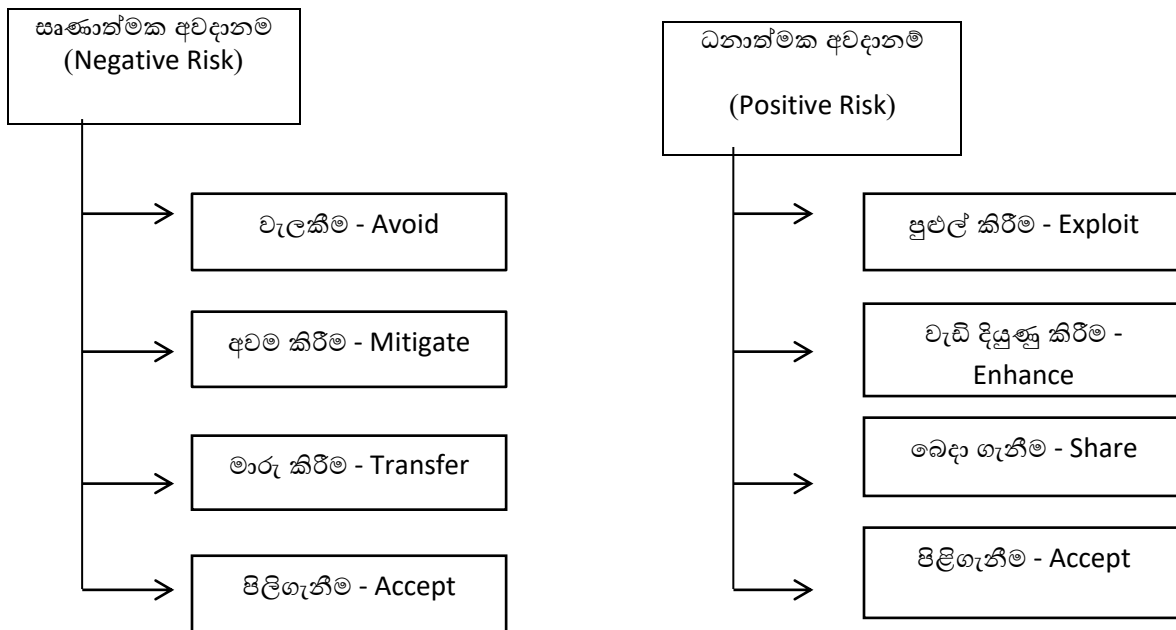
04. අවදානම් ඇගයීම - (Evaluation of Risk)

මෙම පියවර මගින් ආයතනයට එක් එක් අවදානමෙහි සාපේක්ෂ වැදගත්කම ශ්‍රේණිගත කිරීමට උපකාරී වන යාන්ත්‍රණයක් ලබා ගැනීමට අවස්ථාව ලබා දෙන අතර එමගින් ප්‍රතිකාර ප්‍රමුඛතාවයන් ඇති කර ගත හැකිය.

05.අවදානම් ප්‍රතිකර්ම- (Risk Treatments)

නිසි අවදානම් කළමනාකරණයට අවදානම් ප්‍රතිකර්ම පිළිබඳ තාර්කික හා දැනුවත් තීරණ අවශ්‍යවේ. සාමන්‍යයෙන් එවැනි ප්‍රතිකර්ම වලට ඇතුළත් වන්නේ, අවදානම ඇති වන ක්‍රියාකාරකම් වලක්වා ගැනීම, අවදානම් බෙදා ගැනීම, පාලනයක් යෙදීමෙන් අවදානම් කළමනාකරණය කිරීම, අවදානම් පිළිගැනීම හා ඉදිරි ක්‍රියා මාර්ග නොගැනීම හෝ අවස්ථාවන් ලබා ගැනීම සඳහා අවදානම් බාර ගැනීමයි. සමහර විට සංවිධාන අවදානම් සහ අවස්ථාවන් හඹා යෑමට ඇති අකමැත්ත හේතුවෙන් ඔවුන්ගේ තරඟකරුවන් පසුපස හඹායයි.

අවදානම් ප්‍රතිකර්ම (අවදානමට ප්‍රතිචාර දැක්වීම.)

06.සන්නිවේදනය සහ උපදේශනය. - (Communication and Consultation)

නිසි අවදානම් කළමනාකරණය සඳහා සංවිධානයේ මෙහෙයුම් වලින් බලපෑමට ලක්වූවන් සමඟ ව්‍යුහාත්මක සහ අඛණ්ඩ සන්නිවේදනය සහ උපදේශනය අවශ්‍ය වේ. සන්නිවේදනය උත්සාහ කරන්නේ අවදානම් පිළිබඳ දැනුවත්භාවය, අවබෝධය සහ එයට ප්‍රතිචාර දැක්වීමේ මාධ්‍යයන් ප්‍රවර්ධනය කිරීමටය. උපදේශනය යනු තීරණ ගැනීමේදී සහය දැක්වීම සඳහා ප්‍රතිපෝෂණය සහ තොරතුරු ලබාගැනීමයි.

07.පටිගත කිරීම හා වාර්ථා කිරීම. (Recording and Reporting)

අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ තවත් පියවරක් වන්නේ පටිගත කිරීම හා වාර්ථා කිරීමයි. එනම් අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ ප්‍රතිඵල ලේඛණගත කර සුදුසු යාන්ත්‍රණය මගින් වාර්ථා කල යුතුය. අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාකාරකම් සන්නිවේදනය කිරීම සහ ආයතනය පුරා එම ක්‍රියාකාරකම්වලට අදාල ප්‍රතිඵල සහ දැනුවත් තීරණ ගැනීම සඳහා අවශ්‍යය පදනම හා තොරතුරු සැපයීම වැනි හේතු සඳහා පටිගත කිරීම සහ වාර්ථා කිරීම වැදගත් වේ.

08.අධීක්ෂණය හා සමාලෝචනය. – (Monitoring and reviewing)

බාහිර හා අභ්‍යන්තර පරිසරය නිරන්තර වෙනස් වීම් වලට භාජනය වන බව සලකන විට මෙම පියවරේ අරමුණු අවදානම් කළමනාකරණ ක්‍රියාවලියේ ගුණාත්මකභාවය හා ඵලදායිතාවය සහතික කිරීමට හා වැඩි දියුණු කිරීමට ආයතන වලට උපකාර කිරීමයි. ප්‍රතිකර්ම සැලසුම්වල ප්‍රගතිය පරීක්ෂා කිරීම, ස්ථාවර පාලනයන් සහ ඒවායේ ඵලදායිතාව අධීක්ෂණය කිරීම, තහනම් කර ඇති ක්‍රියාකාරකම් වලක්වාලීම සහතික කිරීම සහ අවදානම් වලට බලපාන අයුරින් පරිසරය වෙනස් වී නොමැති දැයි පරීක්ෂා කිරීම වැනි ක්‍රියා අධීක්ෂණයට ඇතුළත් වේ.

Reference

- ❖ ISO 31000 : 2009
- ❖ ISO 31000 : 2018
- ❖ [http://en.wikipedia.org/wiki/Risk management](http://en.wikipedia.org/wiki/Risk_management)

කළමනාකරණ විගණන දෙපාර්තමේන්තුව.

මහා භාණ්ඩාගාරය.